

Sygn. akt II Ca 784/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 września 2013 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Ewa Piątkowska-Bidas

Sędziowie: SSO Monika Kośka

SSR Bartosz Pniewski (del) (spr.)

Protokolant: protokolant sądowy Beata Wodecka

po rozpoznaniu w dniu 23 września 2013 r. w Kielcach na rozprawie

sprawy z powództwa M. S.

przeciwko Towarzystwu (...) S.A. w Ł.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Kielcach

z dnia 12 marca 2013 r. sygn. VIII C 388/10

zmienia zaskarżony wyrok w punkcie II (drugim) w ten sposób, że zasądza od pozwanego na rzecz powódki ustawowe odsetki od kwoty 15 000 (piętnaście tysięcy) złotych za okres od 3 października 2010 roku do 12 marca 2013 roku, oddała apelację w pozostałej części, zasądza od M. S. na rzecz Towarzystwa (...) S.A. w Ł. kwotę 1800 (jeden tysiąc osiemset) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego, przyznaje na rzecz radcy prawnego P. D. od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kielcach kwotę 2214 (dwa tysiące dwieście czternaście) złotych tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną powódce M. S. z urzędu.

Sygn. akt II Ca 784/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem wydanym w dniu 12 marca 2013 roku Sąd Rejonowy w Kielcach zasądził od (...) Spółki Akcyjnej w Ł. na rzecz M. S. kwotę 15 000 zł z odsetkami ustawowymi w wysokości 13 % w stosunku rocznym od dnia 13 marca 2013 roku oraz dalszymi każdorazowymi odsetkami do dnia zapłaty; oddalił powództwo w pozostałej części, przyznał od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kielcach na rzecz radcy prawnego P. D. kwotę 4428 zł tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną z urzędu powódce M. S.; nie obciążył powódki M. S. kosztami sądowymi; nakazał ściągnąć od (...) Spółki Akcyjnej w Ł. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kielcach kwotę 1172 zł tytułem kosztów sądowych; zasądził od M. S. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej w Ł. kwotę 2531, 90 zł tytułem kosztów procesu (k. 349).

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych.

L. K.i P. K.oraz (...) S.A.w Ł.łączyła umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe na skutek ruchu pojazdu mechanicznego marki M. (...)nr rej. (...)objęta wystawioną przez (...) S.A.w Ł.polisą (...) nr (...)na okres ubezpieczenia od dnia 27 marca 2007 roku do dnia 26 marca 2008 roku. W okresie obowiązywania przedmiotowej umowy ubezpieczenia, w dniu 3 października 2008 roku W. J.będąc zawodowym kierowcą wykonywał kurs z R.do K.busem marki M. (...)nr rej. (...). Przejechał on m.in. przez K., gdzie do busa wsiadła jako pasażerka M. S.. W trakcie jazdy tym samochodem M. S.poczuła dochodzącą od W. J.wyraźną woń alkoholu i zorientowała się, że jest on nietrzeźwy. M. S.zażądała, aby W. J.wysadził ją z pojazdu, na co kierowca nie reagował. Kontynuując jazdę w miejscowości M.W. J.najechał na tył pojazdu marki F. (...)nr rej. (...), który w celu wykonania manewru skrętu w lewo ustępował pierwszeństwa przejazdu pojazdowi jadącemu z przeciwnego kierunku. Po zaistnieniu kolizji M. S.przesiadła się na miejscu kolizji do innego samochodu i kontynuowała podróż do K.. Jechała tam na spotkanie z córką, która przyjechała na krótko z zagranicy. Nie opowiedziała córce o wypadku, gdyż nie chciała jej niepokoić. Nie zgłosiła się po przybyciu do K.do lekarza, zrobiła to dopiero po powrocie do domu do K., w dniu 6 lub 7 października 2007 roku. Odczuwała dolegliwości bólowe w obrębie kręgosłupa, drętwienie kończyn, bóle bioder. Ma obecnie trudności z zasypianiem, odczuwa lęk przed jakąkolwiek podróżą samochodem. Zarówno w okresie przed wypadkiem, jak i po nim M. S.poddana była stałemu leczeniu schorzeń kręgosłupa, układu nerwowego i serca z rozpoznaniem: lumbalgia acuta, spondylosis lumbalis cum discopathia L4/L5/S1, dysplazja stawów biodrowych i niewielkie zwężenie szpar stawowych w górnych biegunach, ból odcinka szyjnego i 1-s kręgosłupa, ból głowy, nadciśnienie tętnicze, dyskopatia kręgosłupa C6/C7, przepuklina jądra miazdżystego C2/C3, C3/C4, C4/C5 i znajdowała się ona w tym zakresie pod kontrolą lekarską lek. med. R. G.specjalisty chirurgii ogólnej i chirurgii naczyniowej, Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej (...) Sp. z o.o.w K., Wojewódzkiego Szpitala (...)w K., Niepublicznego Zakładu Opieki zdrowotnej (...)Przychodnia (...)w K., lek. med. A. C.specjalisty medycyny rodzinnej, lek. med. S. S.specjalisty neurologa. Ponadto na podstawie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności z dnia 22 września 2009 roku wydanego przez Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w K.M. S.została zaliczona do lekkiego stopnia niepełnosprawności z przyczyny statystycznej 05-R 07-S na okres od dnia 3 sierpnia 2009 roku do 30 września 2011 roku. M. S.z tytułu leczenia schorzeń neurologicznych, kardiologicznych i naczyniowych przeznacza obecnie na zakup leków kwoty ok. 327 zł miesięcznie, poniosła w lipcu 2011 roku koszty zabiegu rehabilitacyjnego w kwocie 200 zł, wymaga zabiegów rehabilitacyjnych. W wyniku zaistnienia wypadku drogowego z dnia 3 października 2007 roku M. S.nie doznała urazu głowy, nie straciła przytomności, nie wymiotowała. Wykonane w dniu 9 października 2007 roku badanie RTG, a następnie A badanie TK odcinka 1-s kręgosłupa nie wykazały występowania zmian o charakterze pourazowym. M. S.po wypadku zgłasza liczne skargi i dolegliwości bólowe głównie głowy, odcinka szyjnego i odcinka 1-s kręgosłupa, ból kończyn M. S.z powodu podobnych dolegliwości leczyła się jednakże już przed zaistnieniem wypadku. Nie występują u niej objawy ogniskowego uszkodzenia ośrodkowego układu nerwowego, ani cechy ostrego zespołu bólowego odcinka szyjnego i lędźwiowego kręgosłupa, jest ona w pełni sprawna ruchowo i samodzielna U M. S.ujawniły się natomiast obecnie zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa oraz wypukliny i przepukliny jądra miazdżystego, jednakże zmiany te nie mają charakteru pourazowego. M. S.ma objawy stresu pourazowego na skutek zaistnienia wypadku. W wyniku tego zdarzenia uległa ogólnemu potłuczeniu ciała - głównie potłuczeniu odcinka lędźwiowego kręgosłupa, co skutkowało nasileniem dolegliwości bólowych kręgosłupa utrzymującym się kilka tygodni bezpośrednio po wypadku. Dolegliwości te pod wpływem wdrożonego leczenia ambulatoryjnego i farmakologicznego uległy stopniowemu wycofywaniu się. Obecnie zgłaszane przez M. S.skargi bólowe mają podłoże w zmianach zwyrodnieniowych i dyskowych kręgosłupa i nie mają bezpośredniego związku z następstwami wypadku drogowego z dnia 3 października 2007 roku. Następstwa tego wypadku nie naruszają obecnie zdolności do pracy M. S.. W wyniku wypadku M. S.doznała urazowego zespołu korzeniowo -bólowego odcinka lędźwiowego kręgosłupa, który spowodował 5% trwałego uszczerbku na zdrowiu oraz objawów stresu pourazowego o charakterze zaburzeń adaptacyjnych, który spowodował kolejne 5% trwałego uszczerbku na zdrowiu. Schorzenia naczyniowe w postaci zespołu Reynauda występujące u M. S.i leczone przez nią w Poradni Chirurgii Naczyniowej nie mają związku przyczynowo - skutkowego z wypadkiem komunikacyjnym z dnia 3 października 2007 roku. Leki, które przyjmuje i zabiegi rehabilitacyjne którym jest poddawana obecnie M. S.nie pozostają w związku z wypadkiem komunikacyjnym z dnia 3 października 2007 roku. M. S.jest osobą bezrobotną i bez wyuczonego zawodu, nie wykonywała nigdy w swoim dorosłym życiu pracy zarobkowej pozostając na utrzymaniu swojego męża. W okresie od października 2010 roku do stycznia 2011 roku M. S.ukończyła cztery

kursy zawodowe organizowane przez Zakład (...)w K., Niepubliczną (...)w L., Miejski Urząd Pracy w K., których przedmiotem było przygotowanie teoretyczne i praktyczne do wykonywania zawodu sprzedawcy, wykonywania prac biurowych i obsługi kadrowej przedsiębiorstwa, obsługi kas fiskalnych M. S. pozostaje zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy w K. jako osoba bezrobotna bez prawa do zasiłku od dnia 6 września 2010 roku do chwili obecnej. M. S. zgłosiła swoje roszczenie do (...) S.A. w Ł. o wypłatę zadośćuczynienia pieniężnego za krzywdę w postaci cierpień fizycznych i psychicznych oraz dolegliwości bólowych i z tytułu uszczerbku na zdrowiu doznanego na skutek wypadku komunikacyjnego z dnia 3 października 2007 roku. (...) S.A. w Ł. przyznało i wypłaciło M. S. kwotę 5.000 zł tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za krzywdę doznaną na skutek wypadku komunikacyjnego z dnia 3 października 2007 roku.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że powództwo zasługuje na częściowe uwzględnienie, lecz jest wygórowane.

Zdaniem Sądu Rejonowego zebrany w sprawie materiał dowodowy nie daje podstaw do przyjęcia, że M. S. poniosła jakiegokolwiek koszty w wyniku wypadku. Powódka nie wykazała jakie były koszty leczenia bezpośrednio po wypadku, powoływała się tylko na aktualnie ponoszone wydatki na leczenie i to na uzasadnienie żądania zasądzenia renty. Z jej zeznań ani złożonych przez nią dokumentów nie wynika że poniosła jakieś koszty związane z wypadkiem, czy to w związku z koniecznością dojazdów na leczenie, czy też w związku z leczeniem odpłatnym, zakupem leków bezpośrednio po wypadku albo zniszczeniem rzeczy wskutek wypadku. Wprawdzie dokumentacja leczenia powódki dotyczy także okresu bezpośrednio po wypadku, ale potwierdza jedynie że powódka zgłosiła się do lekarza, miała wykonane pewne badania diagnostyczne, wydane zalecenia. Nie wynika z tej dokumentacji czy i w jakiej wysokości powódka poniosła koszty tego leczenia. Zgodnie z art. 6 k.c. obowiązek udowodnienia faktu poniesienia szkody i jej wysokości spoczywa na tym, kto domaga się jej naprawienia. Skoro powódka zgłosiła żądanie zasądzenia odszkodowania, to powinna była wykazać, że poniosła szkodę majątkową w wyniku wypadku. Zdaniem Sądu nie sprostała temu obowiązkowi, co skutkuje oddaleniem powództwa w tym zakresie.

W ocenie Sądu Rejonowego ta sama przyczyna sprawiła, że oddalone zostało powództwo dotyczące zasądzenia renty. Sąd wskazał, że z zebranych w sprawie dowodów nie wynika, by przesłanki zasądzenia renty wskazane w powołanym przepisie zachodziły w wypadku powódki. Z opinii biegłego neurologa wynika, że wypadek i doznane w nim obrażenia nie miały wpływu na zdolność M. S. do pracy. Leczy się ona wprawdzie na szereg schorzeń nie tylko o podłożu neurologicznym, ale nie mają one związku z wypadkiem z 2007 roku i aktualna potrzeba leczenia nie wynika z obrażeń doznanych w tym wypadku, podobnie jak stwierdzona niezdolność do pracy. Skoro zgodnie z art. 361 k.c. zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła, to oznacza, że pozwany nie może odpowiadać za następstwa takich schorzeń, które wystąpiły u powódki niezależnie od wypadku i nie miały z nim związku.

Przy ocenie wysokości należnego powódce zadośćuczynienia Sąd Rejonowy uwzględnił, że wypadek ten dla stanu zdrowia powódki wywołał długotrwały uszczerbek na zdrowiu rzędu 10%, wynikający z zespołu korzeniowo bólowego odcinka lędźwiowego kręgosłupa oraz stresu pourazowego. Stan zdrowia powódki powrócił do tego sprzed wypadku po 3-4 miesiącach, obecnie powódka nie wymaga leczenia w związku z wypadkiem. Odczuwa jednakże nadal lęk, stres, które nasilają stopień odczuwania przez nią dolegliwości bólowych. Te dolegliwości po wypadku utrzymywały się przez kilka tygodni i czyniły ją niezdolną do pracy przez okres 3-4 miesięcy. Lęk u powódki może się utrzymywać tak długo po wypadku także z uwagi na szczególne okoliczności samego zdarzenia, gdyż powódka przez jakiś czas jako pasażer obserwowała zachowanie kierowcy busa będącego pod wpływem alkoholu, nawet prosiła go by ją wysadził, a ostatecznie widziała jak najechał na inny pojazd. Zdaniem Sądu Rejonowego ta sytuacja z pewnością przyczyniła się do wzmocnienia i utrwalenia lęku i obawy przed podróżowaniem samochodami. W ocenie Sądu Rejonowego wszystkie te okoliczności uzasadniają przyznanie powódce M. S. zadośćuczynienia w kwocie 20.000 zł. Biorąc pod uwagę, że otrzymała już od pozwanego 5.000 zł, Sąd Rejonowy zasądził na rzecz powódki dodatkowo kwotę 15.000 zł.

O odsetkach ustawowych Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c., ustalając że Ustalając wysokość zadośćuczynienia Sąd bierze pod uwagę stan rzeczy z chwili orzekania, zatem nie jest zasadne zasądzenie odsetek na

podstawie art. 481 k.c. od zasądzonych kwot zadośćuczynienia za okres wcześniejszy niż począwszy od dnia następnego po wydaniu wyroku. |

Apelację od tego wyroku wniosła powódka M. S. zaskarżając wyrok w części oddalającej powództwo w zakresie żądania ponad kwotę 15 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami.

Zaskarżonemu wyrokowi powódka M. S. zarzuciła:

1) naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik postępowania:

a) art. 232 k.p.c. poprzez przyjęcie, że powódka nie wywiązała się obowiązku udowodnienia okoliczności, z których wywodzi skutki prawne, iż zasądzenie na jej rzecz odszkodowania zadośćuczynienia i renty jest zasadne, podczas powódka zaoferowała logiczne, wzajemnie uzupełniające się dowody w postaci zaświadczeń, wyników badań, dokumentacji medycznej rachunków potwierdzających, że w wyniku zdarzenia w dniu 3 października doszło do uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia, utraty częściowej zdolności do pracy zarobkowej, zwiększenia potrzeb i zmniejszenia widoków powodzenia na przyszłość,

b) art. 233 § 1 i 2 k.p.c. i art. 328 § 1 k.p.c. poprzez błędną ocenę opinii biegłego, polegającą na pominięciu faktu, że uzupełniająca ustna opinia biegłego lekarza neurologa A. L. złożona na rozprawie w dniu 5 lipca 2012 roku wskazuje, że na skutek zdarzenia z dnia 3 października 2007 roku mogło dojść do przyspieszenia pogorszenia zdrowia powódki,

2) naruszenie prawa materialnego – art. 455 i 481 § 1 k.c. przez zasądzenie odsetek ustawowych od kwoty zadośćuczynienia pieniężnego od dnia następnego po wydaniu wyroku, a nie od dnia doręczenia pozwu.

W oparciu o powyższe zarzuty powódka M. S. wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w części oddalającej powództwo ponad kwotę 15 000 zł z ustawowymi odsetkami od tej kwoty, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji.

Sąd Okręgowy, zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna jedynie w niewielkiej części.

Sąd Rejonowy, wbrew chybnemu zarzutowi apelacji, dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych stanowiących podstawę rozstrzygnięcia, uznając jednocześnie, że zgłoszone przez powódkę twierdzenia uzasadniające żądania zasądzenia renty i odszkodowania nie zostały przez nią wykazane. Jakkolwiek w związku z potrzebą dokonania w tym zakresie ustaleń wymagających wiadomości specjalnych został przeprowadzony przez Sąd Rejonowy dowód z opinii biegłych lekarzy: specjalisty neurologii A. L. oraz specjalisty chirurgii ogólnej J. B., to jednak biegli stanowczo wykluczyli, aby obecny stan zdrowia powódki M. S. był spowodowany doznanymi przez nią obrażeniami jakich doznała w wyniku wypadku mającego miejsce w dniu 3 września 2007 roku. Na podstawie opinii biegłej A. L. Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił, że podłożem dolegliwości bólowych powódki są zmiany zwyrodnieniowe i dyskowe kręgosłupa i nie mają one bezpośredniego związku w wypadkiem jakim uległa powódka. Z kolei na podstawie opinii sporządzonej przez biegłego J. B. Sąd Rejonowy w sposób w pełni uprawniony ustalił, że występujące u powódki schorzenie pod postacią zespołu Reynauda nie mają związku przyczynowo skutkowego z tym wypadkiem. Dokonana przez Sąd Rejonowy ocena tych opinii i innych dowodów została dokonana z pełnym poszanowaniem reguł określonych w art. 233 § 1 k.p.c. Niezrozumiała jest zatem zarzut jakoby Sąd Rejonowy pominął w pisemnym uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wnioski zawarte w ustnej opinii złożonej przez biegłą A. L. na rozprawie w dniu 5 lipca 2013 roku. Biegła A. L. nie tylko nie stwierdziła wówczas, że na skutek zdarzenia z dnia 3 października 2007 roku mogło dojść do przyspieszenia pogorszenia zdrowia powódki, ale wręcz wskazała, że nie sądzi, aby wypadek nasilił postępowanie zmian zwyrodnieniowych, a następnie szczegółowo i precyzyjnie określiła mechanizm powstawania tego typu zmian, wykluczając, aby jego etiologię stanowił wypadek, któremu uległa powódka (k. 298). Pozostałe wnioski opinii złożonej przez biegłą A. L. na rozprawie w tym dniu potwierdzają i uszczegóławiają wnioski sporządzonej uprzednio przez biegłą

opinii pisemnej, w oparciu o którą Sąd Rejonowy czynił ustalenia faktyczne i dokonywał ocen przesłanek roszczeń dochodzonych przez powódkę.

Przeceniana jest natomiast przez skarżącą waga wskazanych w apelacji dowodów z zaświadczeń lekarskich: dra n. med. S. S. (k. 148, 185), lek. med. R. G. (k. 184), dra n. med. J. S. (k. 182), lek. med. T. H. (k. 373), lek. med. R. M. (k. 372), Przede wszystkim należy zauważyć, że zostały one (poza zaświadczeniem wystawionym przez S. S. – k. 148) złożone do akt postaci niepotwierdzonych za zgodność z oryginałem kserokopii, a zatem nie mają waloru dokumentu w rozumieniu przepisów kodeksu postępowania cywilnego. Po drugie, gdyby nawet przypisać im walor dokumentu, to byłyby to dokumenty prywatne, w rozumieniu jakie nadaje im przepis art. 245 k.p.c. i z ograniczeniem ich mocy dowodowej do wskazanych tam okoliczności, a więc mogących służyć jedynie wykazaniu, że osoba, która je podpisała, złożyła oświadczenie zawarte tych dokumentach. Okoliczności tego rodzaju nie były ani okolicznościami mającymi istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia, ani okolicznościami spornymi pomiędzy stronami, a tylko takie okoliczności mogą zaś być przedmiotem dowodu w postępowaniu cywilnym (art. 227 k.p.c., art. 229 k.p.c.), co wyłączało konieczność przeprowadzenia dowodu z tych zaświadczeń, a tym bardziej dokonywania na ich podstawie ustaleń odmiennych od tych, które zostały poczynione na w oparciu o opinie biegłych lekarzy.

Zgodzić się należy wprawdzie z przedstawioną przez powódkę w uzasadnieniu apelacji argumentacją, że odszkodowanie z tytułu szkody na osobie wywołanej uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia należy się nie tylko w przypadku kosztów poniesionych bezpośrednio po wypadku, ale również w dłuższym okresie czasu, z tym jednak - nie wyeksponowanym w tej apelacji należycie - zastrzeżeniem, że powstanie tych kosztów jest normalnym następstwem czynu niedozwolonego, w wyniku którego doszło do tej szkody na osobie. W tym kontekście Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił na podstawie wskazanych już wcześniej dowodów z opinii biegłych lekarzy: A. L. i J. B., że koszty zakupu lekarstw i zabiegów o charakterze leczniczym lub rehabilitacyjnym, których szczegółowa specyfikacja została przedstawiona przez powódkę w piśmie złożonym na rozprawie w dniu 14 czerwca 2011 roku (k. 145) oraz w piśmie złożonym w dniu 4 października 2011 roku (k. 210) nie mają związku z uszkodzeniem ciała jakiego powódka doznała na skutek wypadku mającego miejsce w dniu 3 października 2007 roku. Z opinii tych wynika bowiem w sposób niewątpliwy, że w wyniku tego zdarzenia uległa jedynie ogólnemu potłuczeniu ciała - głównie potłuczeniu odcinka lędźwiowego kręgosłupa, który objawił się urazowego zespołu korzeniowo -bólowego odcinka lędźwiowego kręgosłupa, a nadto u powódki wystąpiły objawów stresu pourazowego o charakterze zaburzeń adaptacyjnych. Dolegliwości te miały jednak charakter przemijający i ustąpiły pod wpływem wdrożonego leczenia ambulatoryjnego i farmakologicznego. Sąd Rejonowy nie negując zatem w żaden sposób, że powódka określone koszty leczenia i rehabilitacji ponosi, oraz tego, że mają one związek z stanem jej zdrowia, trafnie jednak wskazał, że konieczność ich ponoszenia nie może uzasadniać, ani żądania zasądzenia odszkodowania, ani zasądzenia renty. Innych kosztów, które mogłyby zostać stanowić takie uzasadnienie powódka nie wykazała, podobnie, jak nie zostało przez powódkę wykazane, aby na skutek uszkodzenia ciała doznanego w wyniku wypadku utraciła całkowicie, bądź częściowo zdolność do pracy, choć niewątpliwie powódka jest osobą częściowo niezdolną do pracy.

Zasądzone przez Sąd Rejonowy zadośćuczynienie pieniężne w kwocie 15000 zł, przy uwzględnieniu wcześniejszego dobrowolnego spełnienia przez pozwanego na rzecz powódki z tego tytułu świadczenia w kwocie 5000 zł w pełni realizuje funkcję kompensacyjną zadośćuczynienia i jest wynikiem dokonania przez ten Sąd starannej i wszechstronnej oceny leżących u jej podstaw mierników krzywdy jakiej doznała powódka. Apelacja, nie formułuje w tym zakresie jakiegokolwiek miarodajnego zarzutu, ani w żaden sposób nie wykazuje, w czym konkretnie upatruje czynnika, który spowodował zaniżenie należnego powódce zadośćuczynienia.

Sąd Okręgowy podziela natomiast zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisu art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c. poprzez uznanie, że dniem wymagalności roszczenia o zapłatę odsetek w opóźnieniu w spełnieniu świadczenia z tytułu zadośćuczynienia pieniężnego za krzywdę jakiej doznała powódka jest dzień następujący po dniu wyrokowania przez Sąd I Instancji. Przewidziana w art. 445 k.c. możliwość przyznania przez sąd odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia za krzywdę nie zakłada dowolności ocen sądu, a jest jedynie konsekwencją niewymiernego w pełni charakteru okoliczności decydujących o doznaniu krzywdy i jej rozmiarze. Mimo więc pewnej swobody sądu przy orzekaniu o zadośćuczynieniu, wyrok zasądający zadośćuczynienie nie ma charakteru konstytucyjnego,

lecz deklaracyjny. Wymagalność roszczenia o zadośćuczynienie za krzywdę, a tym samym i początkowy termin naliczania odsetek za opóźnienie w zapłacie należnego zadośćuczynienia, może się różnie kształtować w zależności od okoliczności sprawy. Terminem, od którego należą się odsetki za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia za krzywdę, może być więc, w zależności od okoliczności sprawy, zarówno dzień poprzedzający wyrokowanie o zadośćuczynieniu, jak i dzień tego wyrokowania. Termin ten jest zależny od tego, czy w toku procesu zostanie wykazane, że dochodzona przez powoda kwota należała się rzeczywiście tytułem zadośćuczynienia od wskazanego przez powoda dnia. Jeżeli natomiast sąd ustali, że zadośćuczynienie w rozmiarze odpowiadającym sumie dochodzonej przez powoda należy się dopiero od dnia wyrokowania, odsetki od zasądanego w takim przypadku zadośćuczynienia mogą należeć się dopiero od dnia wyrokowania. W tym kontekście nie powinno ulegać wątpliwość, że zadośćuczynienie w wysokości zasądzonej przez Sąd Rejonowy na rzecz powódki należało się jej już w chwili wytoczenia powództwa. Po jego wytoczeniu nie doszło bowiem do jakichkolwiek zmian rozmiaru doznanej krzywdy, które mogłyby dopiero uzasadniać zasądzenie zadośćuczynienia w tej wysokości. Biorąc zatem zgłoszenie roszczenia przed procesem, przy uwzględnieniu wynikającego z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. 13 Nr 392 j.t.) trzydziestodniowego terminu do spełnienia świadczenia przez pozwanego i granic żądania powódki, odsetki powinny być zasądzone od dnia wniesienia pozwu. W tej sytuacji Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie II i zasądził od pozwanego na rzecz powódki ustawowe odsetki od kwoty 15 000 zł za okres od dnia 3 października 2010 roku do dnia 12 marca 2013 roku.

W pozostałej części apelację powódki Sąd Okręgowy oddalił na podstawie art. 385 k.p.c.

Apelacja powódki została uwzględniona jedynie w niewielkiej części i Sąd Okręgowy na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 100 zd. 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. uznając, że powódka w postępowaniu apelacyjnym uległa w całości zasądził od powódki M. S. na rzecz pozwanego (...) S.A. w Ł. kwotę 1800 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego, stanowiącego wynagrodzenie pełnomocnika, będącego radcą prawnym (§ 6 pkt 6 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu – Dz. U. 2013 Nr 490 j.t.).

Na podstawie art. 22³ ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych (Dz. U. 2010 Nr 10, poz. 65 z późn. zm.) w zw. z § 6 pkt 6 w zw. z § 2 ust. 3 i § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu – (Dz. U. 2013 Nr 490 j.t.) Sąd Okręgowy przyznał na rzecz radcy prawnego P. D. od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kielcach kwotę 2214 zł tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną powódce M. S. z urzędu.

SSR B. Pniewski (del.) SSO E. Piątkowska – Bidas SSO M. Kośka